

การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น
สังกัด กรมการพัฒนาชุมชน

นางสาว ปราณีย์ สุภาพงษ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

โสตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-210-5

ลิขสิทธิ์ของโสตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF CHILD DEVELOPMENT COMMITTEE PERFORMANCE IN
OUTSTANDING CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE COMMUNITY DEVELOPMENT DEPARTMENT**

Miss Pranee Supapop

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-210-5

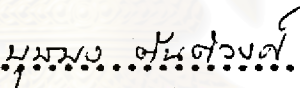
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น
สังกัด กรมการพัฒนาชุมชน
โดย นางสาวปรานี สุภาพ
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธ์ นุชรัตน์

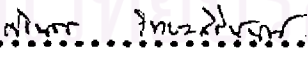
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญทรง ตันติวงศ์)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธ์ นุชรัตน์)

.... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศรินทร์ วิทยะสิริพันธ์)

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ปริญญ์ สุภาพ : การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ดีเด่น สังกัดกรมการพัฒนารวมชน (A STUDY OF CHILD DEVELOPMENT COMMITTEE
PERFORMANCE IN OUTSTANDING CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE
COMMUNITY DEVELOPMENT DEPARTMENT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์
226 หน้า ISEN 974-635-210-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น ระดับเขต ปีพุทธศักราช 2537 สังกัดกรมการพัฒนารวมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ
คณะกรรมการพัฒนาเด็ก จำนวน 25 คน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น ระดับเขต จำนวน
5 แห่ง ผลการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญ ดังนี้

คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นทั้ง 5 แห่ง ปฏิบัติงานตามที่กรมการพัฒนารวมชนกำหนด ดังนี้ 1) คณะกรรมการพัฒนาเด็กใช้เวลาเข้าไปให้คำปรึกษา แนะนำ แก่ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะของการ เยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอเมื่อว่างจากงานประจำ 2) คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีการประชุม และวางแผนงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ รวมทั้งปรึกษากับพัฒนาการประจำตำบลก่อนดำเนินการเสมอ 3) คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งจัดประชุมร่วมกับผู้ปกครอง เด็ก และชาวบ้านอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 4) คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งให้ความสนใจในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการชี้แจงในที่ประชุมประจำเดือน และทำสรุปการดำเนินงานเป็นเอกสารฝากเด็กไปให้ผู้ปกครอง 5) คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งชักชวนผู้ปกครองให้นำเด็กมาเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเข้าร่วมกิจกรรมโดยการตีประกาศ หรือออกหนังสือเชิญ รวมทั้งการชักชวนแบบปากต่อปาก บางแห่งใช้วิธีการประกาศเสียงตามสาย และเข้าไปชักชวนผู้ปกครองเด็กด้วยตนเอง 6) คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง มีหลักในการแก้ไขปัญหา คือ กรณีที่เป็นปัญหาล็กน้อย คณะกรรมการพัฒนาเด็กที่พบปัญหาจะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ส่วนกรณีที่เป็นปัญหาซับซ้อน คณะกรรมการพัฒนาเด็กจะนำปัญหาเข้าที่ประชุม คณะกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นทุกแห่ง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบที่ชัดเจน นอกจากนี้ คณะกรรมการพัฒนาเด็กได้นำประสบการณ์ บุคลิกภาพ สถานภาพ และความสามารถเฉพาะตัวมาใช้ผสมผสานในการปฏิบัติงานด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....ปร.สถ.สถ.ศึกษา.....
สาขาวิชา ..ภ.ว.สถ.สถ.ศึกษา.....
ปีการศึกษา ..2539.....

ลายมือชื่อนิติกร .....ปริญญ์ สุภาพ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....จีระพันธุ์ พูลพัฒน์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C640936 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: CHILD DEVELOPMENT COMMITTEE / PERFORMANCE / OUTSTANDING CHILD

DEVELOPMENT CENTERS / COMMUNITY DEVELOPMENT DEPARTMENT

PRANEE SUPAPOP ; A STUDY OF CHILD DEVELOPMENT COMMITTEE PERFORMANCE
IN OUTSTANDING CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE COMMUNITY
DEVELOPMENT DEPARTMENT. THESIS ADVISOR :

ASSOC. PROF. CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D. 226 PP. ISBN 974-635-210-5

The objective of this research was to study the performance of child development committee in the 1994 regional outstanding child development center under the Community Development Department. The samples were 25 child development committees in 5 outstanding child development centers.

The findings were as follow :

The child development committee of 5 outstanding child development centers performed tasks assigned by the Community Development Department as follows 1) every member of every child development committee visited the child attendants in the child development centers and gave regular advice whenever they were free from work ; 2) every child development committee had systematic meeting and planning and consulted with community development workers every time before implementing their plans ; 3) every child development committee provided monthly meeting with parents and local people; 4) every child development committee discussed their work in the monthly meeting and sent the minutes to the parents through their children ; 5) every child development committee persuaded parents to enroll their children and to join the center activities by using posters, sending invitation letter, using verbal announcement, using village loudspeaker and / or home visits ; and 6) every child development committee had the same problem solving strategy i.e., those who found the problem would try to solve it first before bringing it to the meeting. The child development committee of outstanding child development centers could performed efficiently and systematically. Moreover, each of them also used personal experiences, characteristics, status and personality to support the child development committee's work.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติกร.....ปานี สุภากาศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ของ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิระศักดิ์ นวลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้
คำแนะนำ และเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยมาด้วยดีตลอด

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย คุณสะอาด บริสุทธิชัย คุณชัยวัฒน์
แสงศรี รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แชนมณี รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวณี ศรีสุขวัฒนานันท์
รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตียนานท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ พัฒนาการอำเภอ พัฒนาการประจำตำบล
คณะกรรมการพัฒนาเด็ก และผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองชะโงก จังหวัดสระบุรี
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท้องคั่ง จังหวัดชลบุรี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านก้านเหลือง จังหวัดศรีสะเกษ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่ จังหวัดกำแพงเพชร และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฝายท่า จังหวัดน่าน
ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเดินทางไปเก็บ
ข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ความสนับสนุนทุนในการวิจัย และ
ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ที่สนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา
จนสำเร็จการศึกษา

ปราณี สุภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนผัง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิด และหลักการในการพัฒนาชุมชน	7
งานพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก	11
การจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ กรมการพัฒนาชุมชน	13
บุคคลที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	21
ระเบียบในการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหลักเกณฑ์ในการพิจารณา การประกวดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมการพัฒนาชุมชน	28
การจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของต่างประเทศ	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37

3. วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากร	41
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย	48
การรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
สรุปผลการวิจัย	103
อภิปรายผลการวิจัย	111
ข้อเสนอแนะ	119
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก	126
ภาคผนวก ข	128
ภาคผนวก ค	130
ภาคผนวก ง	133
ภาคผนวก จ	182
ประวัติผู้เขียน	226

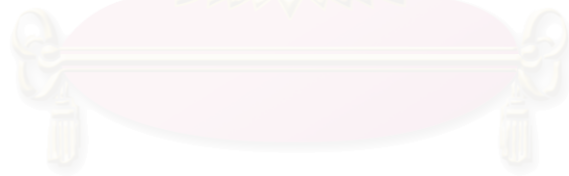

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. จำนวนผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 57
2. จำนวนเด็กที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 58
3. จำนวนคณะกรรมการพัฒนาเด็กที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามสถานภาพ 69

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบ

หน้า

1. แนบผังแสดงลักษณะการจัดสถานที่ภายใน และภายนอกอาคารของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่ 137
2. แนบผังแสดงลักษณะการจัดสถานที่ภายใน และภายนอกอาคารของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฝ้ายท่า 147
3. แนบผังแสดงลักษณะการจัดสถานที่ภายใน และภายนอกอาคารของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขอนแก่น 159
4. แนบผังแสดงลักษณะการจัดสถานที่ภายใน และภายนอกอาคารของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทองค้ำ 168
5. แนบผังแสดงลักษณะการจัดสถานที่ภายใน และภายนอกอาคารของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านก้านเหลือง 177

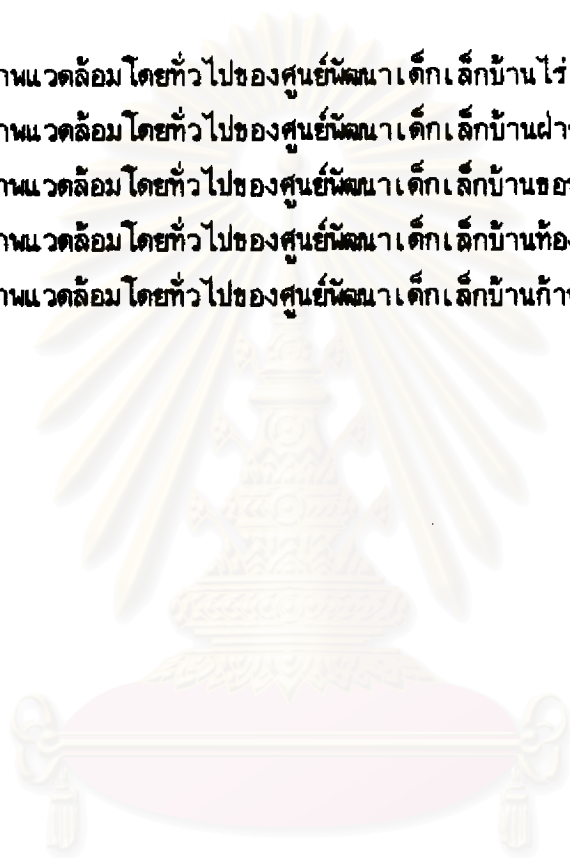

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

1. รูปภาพแสดงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่ 138
2. รูปภาพแสดงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฝ้ายท่า 148
3. รูปภาพแสดงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านชานชะโรง 160
4. รูปภาพแสดงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทองค้ำ 169
5. รูปภาพแสดงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านก้านเหลือง 178

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย